

som paahviler dem, men saa behøve vi jo ikke Loven. Der er intet Medlem her i Thinget, der saa fuldstændigt har godtgjort denne Lovs Unødvendighed, som netop dette ærede Medlem, ved at vise, at der er slet ingen Banffelighed for nogen af de Mænd, som bestinde sig under den her omspurgte Clausul, i at gjøre sig frie for den. — De kunne, har han sagt, blot bagom skaffe sig at vide, om de kunne faae den Bevilling, de ønske, og saa derefter blot søge at faae Bevillingen hurtigt; thi de Æneste, som kunne træde dem hindrende i Veien, ere nemlig de andre Arveberettigede, men, naar de ikke faae Tid til at gjøre det, førend Bevillingen er udstedt, saa komme de for sildigt, og saa betyder deres Insigelse ikke Noget. Jeg troer nu vistnok ikke, at dette er saa aldeles rigtigt; thi jeg antager at, hvor betydningsfuld end den Lærdom er, som kommer fra dette ærede Medlems Mund, saa vil den dog ikke i dette Tilfælde finde Gjensklang hos den ærede Justitsminister; thi han vilde dog vist i en Bevilling, som han udstedte under Omstændigheder af saadan Art, forbeholde alle Bedkommende deres Ret. Det var idetmindste Moralen i Sagen. Jeg har allerede flere Gange gjort opmærksom paa, at, da denne Art Sager først kom paa Bane her i Thinget, da troede ogsaa jeg, at det vilde være godt, om vi saasnart som muligt kom til at stille disse fideicommissariske Eiendomme i samme Forhold som alt andet Fæstegods. Jeg holdt mig nemlig overbevist om, at det virkelig var den almindelige og gennemgaaende Mening, der til den Grad beherskede Alle, at Ingen, selv ikke den gjerrige Gier, kunde undrage sig dens Indflydelse, at Fæstegodsset kun var Gjenstand for en indskrænket Eiendomsret, at det var en Eiendom, der led af en Indskrænkning ligeoverfor Fæsterne. Jeg har jo nok hørt, at der er Folk, som, naar de føre Indskrænkningen over i Penge, ikke kunne begribe, at denne Indskrænkning maa være en Bærdi-Indskrænkning, men jeg troede neppe, at den Paaastand nogeninde vilde holde Stik, at den Ret ikke var indskrænket, som, naar den skulde overføres i Penge, maatte lede til Indskrænkning i Pengeværdien. Efterhaanden som denne Sag er rykket længere og længere frem, har jeg imidlertid mere og mere faaet et

ganste andet Syn paa Sagen, og er kommen til den Erkjendelse, at det, man arbejder hen til, er, at sjerne denne Indskrænkning i Eiendomsretten, og skaffe dem, som ere indskrænkede i deres Eiendomsret, Leilighed til at faae Noget, som kaldes „fuld Bærdi,“ slyndt der er en Bærdi, som de ikke eie, nemlig Indskrænkningensværdien, man vil saaledes skaffe dem mere end den virkelige Bærdi. Naar vi see hen til det foreliggende Forslag, finde vi deri en meget snild Parantes, som udtrykker i ganste saa Ord og Tal en Anerkjendelse af Indskrænkningen, men ikke Indskrænkningensværdien, men i ethvert Tilfælde en Anerkjendelse af Indskrænkningen; men, naar vi bruge disse Bevillinger til Udforelse, førend denne Indskrænkning faaer en Talværdi, saa bortgive vi Indskrænkningen til Dem, som for Dieblisset ikke eie dens Bærdi. Det er det, vi ere isærd med at gjøre. Nu siger man vel herimod: Ja; men dette gjælder jo dog kun om nogle saa Tilfælde, og alle de øvrige Tilfælde kunne jo allerede nu ordnes gennem Bevillingsmagten, hvorfor ville I da ikke udlevere disse enkelte Tilfælde tilligemed alle de øvrige? Jeg skal sige, hvorfor jeg for min Person ikke vil det, fordi jeg dog vil prøve paa, om ikke Justitsministeren igjennem denne idelige Modstand skulde komme til Erkjendelse af, at han har Uret, naar han ikke lægger Mærke til, at der bag disse Bevillinger, og bag det hele bestaaende fideicommissariske System, ligger en Omforg for Bøndestanden. Det er den samme Indvending, jeg ogsaa har imod det første af de her stillede Vædringsforslag, at det overseer, at de deri ommeldte Bestemmelser og Antydninger findes ikke blot her, men findes i alle Bevillinger, der af Staten ere givne med Hensyn til Stiftelsens fideicommissariske Forhold. I dem alle og foran dem alle ligger en Pligt til gennem Lovgivningen at sørge for Bøndestanden, og det er dette Bærgemaal, vi skulle beholde og ikke lade Justitsministeren faae, siden han ikke bruger det. — Der er her i Thinget blevet opstillet den Lære, at, naar vi ad Lovgivningsveien ikke kunne naae Maalet, saa skulle vi være glade, ved at see, at Regjeringen søger at naae Maalet ad en